

Stavsjö & Ålberga inför valet 2026

En jämförande analys av de sju partiernas svar på lokala frågor

Framtagen av Kiladalens Utveckling AB (svb) inför kommunvalet i Nyköping den 13 september 2026

SLUTRAPPORT — samtliga sju partier (S, L, C, SD, KD, M, MP)

Augusti 2026

Sammanfattning

Denna rapport bygger på strukturerade samtal med samtliga sju partier som är representerade i Nyköpings kommunfullmäktige: Socialdemokraterna (S), Liberalerna (L), Centerpartiet (C), Sverigedemokraterna (SD), Kristdemokraterna (KD), Moderaterna (M) och Miljöpartiet (MP). Samtalen har rört femton konkreta, lokala frågor som är särskilt angelägna för Stavsjö och Ålberga: det förfallna vårdshuset på torget, tillsyn och miljöfrågor, VA-taxan, förskolans gymnastiksal, kommunens hantering av näringslivet, trygghetspunkt, skolan i Ålberga, kollektivtrafiken mot Norrköping, och den nyttillkomna frågan om en planerad stenkross/depå vid Korsbäcken.

Genomgående mönster: De flesta partier är överens i sak om att flera av de lyfta problemen är allvarliga och kräver åtgärder — det är sällan någon oenighet om själva sakfrågan. Skillnaden mellan partierna ligger i hur konkreta, detaljerade och egna lösningsförslag partierna presenterar, samt i vilken utsträckning de kopplar problemen till en egen politik som de aktivt driver.

Ett återkommande tema i flera samtal är kritik mot kommunens interna kultur — särskilt att kommunen som tidigare ägare av en fastighet inte ställt samma myndighetskrav som efter en försäljning, samt bristande, ibland anonymiserad, kommunikation från Tekniska divisionen. Denna kritik framförs, i olika grad, av samtliga partier utom att den styrande majoriteten (S och M) generellt uttrycker sig mer försiktigt och processorienterat kring den egna organisationens brister, medan oppositionspartierna (L, C, SD, KD, MP) är mer öppet kritiska.

Om rapporten

Kiladalens Utveckling AB (svb) har under sommaren och sensommaren 2026 genomfört strukturerade samtal med samtliga sju partiers kommunala gruppleddare eller representanter i Nyköpings kommun, med fokus på frågor som är specifikt relevanta för Stavsjö och Ålberga med omnejd. Samma frågeunderlag har använts i alla sju samtal, med tillägg av en fråga som tillkom under sommaren (stenkrossen/depå vid Korsbäcken).

Syftet är att ge boende i Stavsjö och Ålberga ett så konkret och opartiskt underlag som möjligt inför valet den 13 september 2026 — inte att förorda något parti.

Medverkande partier och representanter

Socialdemokraterna (S): Marcus Pehrsson, Rauni Ringberg

Liberalerna (L): Jessica Johansson, David Lidvall

Centerpartiet (C): Jonas Jeger, Torbjörn Ohlsson

Sverigedemokraterna (SD): Malin Karlsson, Tom Zetterström

Kristdemokraterna (KD): Maud Wachtmeister, Fredrik Sjöholm

Moderaterna (M): Tommy Jonsson (Ahmad Eid frånvarande)

Miljöpartiet (MP): Kajsa Andersson

Metod och källkritik

Samtalen genomfördes som öppna, ljudinspelade möten mellan partirepresentanterna och styrelsemedlemmar/tjänstepersoner i KUAB, och har därefter transkriberats. Transkriptionerna innehåller ibland flera talare i samma samtal, inklusive KUAB:s egna representanter (framför allt vd Gunnar Casserstedt samt styrelsemedlemmar).

En särskild kvalitetskontroll har genomförts för att säkerställa att uttalanden korrekt tillskrivs rätt talare. I den automatiska taligenkänningen har KUAB-representanters yttranden vid enstaka tillfällen felaktigt riskerat sammanblandas med partirepresentanternas svar. Två sådana fall har identifierats och korrigerats i denna rapport (se noter under fråga 6 och fråga 15). Där osäkerhet kvarstår om vem som sagt vad har KUAB:s uttalanden konsekvent uteslutits ur partiernas bedömningar.

Rapporten gör inte anspråk på att vara en fullständig sammanfattning av varje samtal, utan lyfter fram de delar som är direkt relevanta för respektive fråga. Där en fråga inte besvarades tydligt av ett parti anges detta öppet, i stället för att en ståndpunkt konstrueras.

Bedömningsskala

Varje partis svar på respektive fråga har bedömts utifrån hur konkret och lösningsorienterat svaret var, oavsett om KUAB eller rapportförfattaren delar den sakliga ståndpunkten:

Färg	Betydelse
Grön	Konkret, lösningsorienterat svar — egna förslag, konkreta åtaganden eller tydlig, motiverad ståndpunkt.
Gul	Delvis konkret eller villkorat svar — instämmande, empati eller allmän hållning utan tydligt eget åtagande.
Röd	Vagt, undvikande eller obesvarat — frågan berördes inte substantiellt eller kunde inte besvaras.

2. Frågorna, fråga för fråga

I detta avsnitt redovisas partiernas svar på samtliga femton frågeområden. Varje avsnitt inleds med en kort bakgrund, följt av en tabell som sammanfattar respektive partis svar och en färgkodad bedömning av hur konkret och lösningsorienterat svaret var (se skalan i avsnitt 1).

Fråga 1: Det centrala ödehuset (f.d. Stavsjö Vårdshus) och torget

Stavsjöes torg domineras sedan cirka 20 år av en förfallen och delvis vandaliserad vårdshusfastighet, ägd via ett otydligt kinesiskt ägarbolag. Frågan gäller vad partiet vill göra för att lösa den centrala frågan om samhällets "sår".

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson lyssnade uppmärksamt och bad om konkreta idéer och förslag ("det är alltid intressant"), men presenterade inget eget initiativ. Ett exempel med en liknande lösning i Hallsbergs kommun fördes fram av Gunnar (KUAB), inte av S.	Delvis / villkorat
L	David Lidvall föreslog konkret att en polisanmälan om misstänkt penningtvätt borde göras, med hänvisning till skärpt lagstiftning kring utländskt ägande sedan Rysslands invasion av Ukraina. Jessica Johansson lyfte en egen idé om hospice-verksamhet på platsen.	Konkret / lösningsorienterat
C	Jonas Jeger (C) presenterade ett strukturerat förslag: en fast "möjliggör-grupp" av proaktiva tjänstemän med uppdrag att hitta lösningar tillsammans med markägare, och en uttalad "ja-kultur" i stället för dagens "nej-kultur" – förutsatt att partiet får styra efter valet.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Malin Karlsson hade på eget initiativ undersökt plan- och bygglagen och konstaterade att kommunen har rätt att kräva åtgärder om fastigheten ska nyttjas för bostäder, och diskuterade även möjligheten till tvångsinlösen.	Konkret / lösningsorienterat
KD	Fredrik Sjöholm förde fram tvångsinlösen som en möjlig väg om ägaren inte agerar. Maud Wachtmeister instämde i att förfallet är ett problem för hela kommunen, men presenterade ingen egen handlingsplan.	Delvis / villkorat
M	Tommy Jonsson redogjorde tekniskt för den pågående vitesprocessen (överklagad till mark- och miljödomstolen, viss lättnad i föreläggandet) men lade inte fram nya egna förslag utöver att följa den befintliga processen.	Delvis / villkorat
MP	Kajsa Andersson uttryckte stöd för dialog och lovade att be Miljöpartiets ledamot i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden bevaka ärendet under hösten, men avstod från att föreslå en egen lösning på plats.	Delvis / villkorat

Fråga 2: Hälsosafarlig verksamhet och bristande tillsyn (obehörig livsmedelsbutik)

I den förfallna fastigheten – med dokumenterat svartmögel – har en livsmedelsbutik öppnats utan bygglov eller tillstånd. Ansökan om tillstånd avslogs i juli 2026, men verksamheten fortsätter obehindrat.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson uppgav att miljö- och hälsoenheten känner till ärendet och "har lovat att titta på det", och att han själv sitter i miljö- och klimatutskottet och kan bevaka frågan.	Delvis / villkorat
L	Även här förespråkade David Lidvall en polisanmälan, med motiveringen att en så uppenbar regelöverträdelse (utan kvitto, utan tillstånd) bör hanteras av flera myndigheter parallellt.	Konkret / lösningsorienterat

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
C	Jonas Jeger konstaterade att det "borde bara vara en polisanmälan" och att tjänstemännen kan agera direkt om de tar sitt ansvar, samt uppmanade till fortsatt uppföljning gentemot tjänstemannasidan.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Malin Karlsson uttryckte tydlig frustration över att inget hänt trots sex veckors kännedom och lovade att "absolut ta det vidare" som en enkel och otvetydig fråga att driva.	Konkret / lösningsorienterat
KD	Jonas Karlsson Malm (KUAB) och Maud Wachtmeister diskuterade det orimliga i att skötsamma verksamheter kontrolleras medan denna får fortsätta ostört; KD instämde att det är ett "egendomligt resonemang" men presenterade inget konkret nästa steg.	Delvis / villkorat
M	Tommy Jonsson redogjorde för riskklassningsmodellens logik (varför skötsamma verksamheter får fler besök), men föreslog ingen ny åtgärd.	Delvis / villkorat
MP	Kajsa Andersson betonade att miljöenhetens tillsyn måste vara lika noggrann oavsett var i kommunen verksamheten ligger, och lovade att lyfta frågan med sittande MP-ledamot i nämnden.	Delvis / villkorat

Fråga 3: Asbest på "Värsatomten" bakom vårdshuset

På höjden bakom det f.d. vårdshuset ligger sedan cirka 20 år kvarlämnat trädgårds- och rivningsmaterial som misstänks innehålla asbest, utan att kommunen agerat.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson uppgav att miljö- och hälsoenheten fått ärendet och lovat titta på det "så fort de har rätt personer på plats", och att han själv ska bevaka att det inte glöms bort.	Konkret / lösningsorienterat
L	Frågan diskuterades kort i samma veva som övriga miljöfrågor på fastigheten, utan att L lade fram ett eget separat förslag.	Delvis / villkorat
C	Jonas Jeger föreslog att en enkel anmälan till miljöenheten räcker för att tvinga fram en inspektion, i linje med partiets hållning om att agera direkt på uppenbara missförhållanden.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Malin Karlsson och Tom Zetterström instämde att kommunen definitivt måste agera, men gick inte in på hur eller när.	Delvis / villkorat
KD	Maud Wachtmeister konstaterade "det måste ju kommunen göra" och jämförde med hur kommunen agerat kraftfullt i andra fall med nedgrävt gammalt miljöfarligt avfall, men utan eget konkret åtagande. I slutet av samtalet kallade hon det möjligen ett "miljöbrott" och sa att KD "tar det med sig".	Delvis / villkorat
M	Ämnet berördes kort utan substantiell diskussion eller eget förslag från M.	Vagt / obesvarat
MP	Kajsa Andersson kopplade ihop frågan med den bredare tillsynsplikten vid livsmedelskontroller på fastigheten och menade att avfallshanteringen borde följas upp i samma veva.	Delvis / villkorat

Fråga 4: Tintomaras rastplats – toaletter borttagna av Trafikverket

Efter en anlagd brand våren 2026 rev Trafikverket toaletterna vid den välbesökta rastplatsen Tintomara, utan besked om återuppbyggnad, vilket lett till att besökare utträttat sina behov i naturen.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson diskuterade utförligt kommunens och Trafikverkets ansvarsfördelning ("rådighet"), och uppgav att frågan "ringats in" som något att driva vidare gentemot Trafikverket.	Delvis / villkorat
L	David Lidvall konstaterade att kommunen är en förhandlingspart gentemot Trafikverket och att en aktiv dialog kan ge resultat, med hänvisning till tidigare exempel (gång- och cykelbana).	Delvis / villkorat
C	Jonas Jeger frågade konstruktivt om det i stället finns intresse av riktiga ställplatser för husbilar i orten, vilket skulle kunna lösa problemet mer varaktigt, men lämnade själva toalettfrågan till Trafikverket.	Delvis / villkorat
SD	Malin Karlsson konstaterade att kommunen inte behöver vänta på Trafikverket utan kan lösa en enkel toalettfråga själv, och lovade driva frågan vidare.	Konkret / lösningsorienterat
KD	Fredrik Sjöholm och Maud Wachtmeister diskuterade att kommunen (via gatu-/parkenheten) bör ta kontakt med Trafikverket, med kännedom om att Trafikverket signalerat att man vill lämna över ansvaret till kommunen.	Konkret / lösningsorienterat
M	Tommy Jonsson bekräftade att Trafikverket ska ha uttryckt avsikt att "lämpa över" ansvaret på kommunen, och menade att kommunen då bör agera, men utan konkret tidsplan.	Delvis / villkorat
MP	Kajsa Andersson höll med om att frågan har både en miljö- och en besöksnärsdimension och lovade bära med sig frågan, men presenterade ingen egen lösning.	Delvis / villkorat

Fråga 5: Vändplan/rondell och slitage av tung trafik (långtradare)

Vändplatsen mellan vårdshuset och vandrarhemmet slits sönder av långtradare som parkerar över natten, och en tidigare skiss på en rondellösning har aldrig genomförts.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson beskrev pågående, konstruktiv kontakt med kommunens gatu-/parkansvarige (Johan Rubin), som redan lett till akut lagning av potthål.	Konkret / lösningsorienterat
L	David Lidvall och Göran Silverling diskuterade konkreta tekniska lösningar (gräsyta eller betongsuggor i mitten) för att hindra långtradare men släppa igenom bussar.	Konkret / lösningsorienterat
C	Genom Centerpartiets kontakt med S fick vägföreningen redan en snabb akutlagning av potthålen; Jonas Jeger stödde idén om en permanent lösning med hinder i mitten av vändplatsen.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Malin Karlsson, relativt ny i rollen, kände inte till bakgrunden men lovade följa upp frågan.	Delvis / villkorat
KD	Fredrik Sjöholm och Maud Wachtmeister stödde idén om en varaktig lösning och hänvisade till samma kontaktväg via gatu-/parkenheten.	Delvis / villkorat
M	Tommy Jonsson bekräftade att en tillfällig lagning redan genomförts efter tidigare kontakt (med S) och var insatt i turordningen, men adderade inget nytt eget förslag.	Delvis / villkorat

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
MP	Kajsa Andersson noterade att en åtgärd tycks vara på gång och uppmanade KUAB att fortsätta bevaka frågan.	Delvis / villkorat

Fråga 6: VA-taxan – höjd avgift för fastigheter utanför tätorten

Trots en reviderad taxa har VA-avgiften för landsbygdsfastigheter, exempelvis KUAB, ökat med cirka 35 procent (första halvåret 2026 jämfört med samma period 2025), medan tätortsfastigheter fått sänkta avgifter.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson kunde inte svara på om stads- och landsbygdsfastigheter belastats lika och tog med sig frågan som ett "medskick" till kommunstyrelsen, utan eget konkret förslag på plats.	Vagt / obesvarat
L	Liberalerna har enligt egen uppgift redan drivit frågan i kommunfullmäktige och stödjer principiellt en landsbygdsvänlig VA-taxa, men konstaterar att man som opposition saknar makten att ändra beslutet.	Delvis / villkorat
C	Centerpartiet lyckades i opposition driva igenom en återremiss av taxeförslaget, kritiserade styret för att ignorera den, krävde en tydlig lista på berörda fastighetsägare och lovade ett helhetsomtag av modellen om partiet får styra.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Malin Karlsson konstaterade att hon inte sitter i nämndens presidium och därför saknar full insyn, men förväntar sig ytterligare en revidering; hänvisade till rikspolitiskt fokus på att underlätta för landsbygden.	Delvis / villkorat
KD	Kristdemokraterna instämde i kritiken av processen och den bristande dialogen med drabbade fastighetsägare, men presenterade ingen egen konkret modell.	Delvis / villkorat
M	Tommy Jonsson höll med om att "den första svängen var inte bra" och gick igenom tekniska aspekter (dagvatten, kombinerade system, möjliga rättstvister), men presenterade ingen tydlig egen lösning på orättvisan mellan stad och land.	Delvis / villkorat
MP	Miljöpartiet instämde att den ursprungliga höjningen var orimlig och stödde principen om hänsyn till landsbygden, utan eget konkret förslag till ny modell.	Delvis / villkorat

Källkritisk not: Observera: den specifika siffran "35 procent" i denna fråga uttalades i samtliga sju intervjuer av Gunnar Casserstedt (KUAB), inte av partirepresentanterna. Uppgiften har inkluderats som bakgrundsfakta, inte som ett citat från något parti.

Fråga 7: Förskolans gymnastiksal – indragen uppvärmning

KUAB har i tio år subventionerat uppvärmningen av den gamla gymnastiksalen som förskolan använt, men höjda kostnader gör att bolaget nu måste stänga den under vintern om inte kommunen bidrar till uppvärmningen.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson gav den mest utförliga och konkreta genomgången: föreslog kontakt med kommunens föreningskonsulent (Vilma Brändersson), pekade på möjligheten att söka föreningsbidrag genom att koppla verksamheten till en förening, och lyfte fram att man nyligen breddat riktlinjerna för att inkludera ett landsbygdsperspektiv.	Konkret / lösningsorienterat
L	David Lidvall föreslog en konkret finansieringsmodell: att kommunen finansierar en värmepump mot att förskolan garanteras hyra lokalen i tio år ("plus minus noll" för kommunen).	Konkret / lösningsorienterat
C	Jonas Jeger var tydligt sympatisk men medgav att partiet i opposition saknar en egen plats i barn- och utbildningsnämnden, vilket gör frågan svår att driva konkret just nu.	Delvis / villkorat
SD	Malin Karlsson var starkt kritisk till kommunens prioritering ("uppenbarligen betyder det inte barnen så mycket") men lade inte fram en egen finansieringsmodell.	Delvis / villkorat
KD	Fredrik Sjöholm föreslog att söka ett riktat utvecklingsbidrag från kultur- och fritidsnämnden, men konstaterade själv att KUAB:s bolagsform (inte förening) komplicerar detta.	Delvis / villkorat
M	Tommy Jonsson bekräftade att kommunen redan beslutat att inte förnya det subventionerade avtalet och att en värmepumpsinvestering övervägts men lagts på is på grund av detaljplanekostnaderna – det vill säga en beskrivning av ett redan negativt utfall snarare än en ny lösning.	Vagt / obesvarat
MP	Kajsa Andersson menade att frågan är för liten för att märkas i kommunens totalbudget och bör lyftas till nämndnivå, och lovade ta upp frågan med Miljöpartiets ersättare i barn- och utbildningsnämnden.	Delvis / villkorat

Fråga 8: Näringsliv och dubbelmoral – kommunen som ägare kontra myndighet

KUAB upplever att kommunen agerar som passiv ägare så länge man äger en fastighet, men blir sträng myndighetsutövare först efter försäljning – t.ex. nya brandkrav som ställdes dagen efter att skolan sålts till KUAB.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson kände igen mönstret och kallade det "en väldigt konstig signal", men presenterade inget konkret åtgärdsförslag för att förändra kulturen.	Delvis / villkorat
L	David Lidvall kopplade problemet till ett bredare, egenupplevt demokrati- och ledarskapsproblem i den styrande majoritetens hantering av oppositionen och tjänstemannaledningen.	Delvis / villkorat
C	Jonas Jeger föreslog den mest konkreta systemlösningen: en fast tvärsektoriell "möjliggör-grupp" av proaktiva tjänstemän och en uttalad "ja-kultur", framförhandlad som ett villkor för att C ska delta i en ny styrande koalition.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Malin Karlsson och Tom Zetterström instämde starkt och delade egna erfarenheter av liknande dubbla måttstockar (bland annat inom kyrkopolitiken), och kopplade det till kravet på tydligare tjänstemannaansvar.	Delvis / villkorat

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
KD	Fredrik Sjöholm (lantbrukare) drog paralleller till egna erfarenheter av myndighetsagerande och instämde i kritiken, utan eget konkret motmedel.	Delvis / villkorat
M	Tommy Jonsson erkände att attitydfrågan finns och att han själv drabbats av liknande hantering i en annan fastighetsaffär, men föreslog ingen systemändring.	Delvis / villkorat
MP	Kajsa Andersson lyfte fram att Miljöpartiet varit med och drivit igenom en organisatorisk lösning under en tidigare mandatperiod – att skilja myndighetsutövande nämnder från ägar-/utförarroller – som ett konkret exempel på hur denna typ av rollblandning kan motverkas systematiskt.	Konkret / lösningsorienterat

Fråga 9: Detaljplanen och lärarbostaden – "kommunen som näringslivets fiende"

En hyreslägenhet som funnits i över hundra år saknar en formell bokstavsbeteckning ("B") i detaljplanen. Kommunen kräver nu att KUAB själv bekostar en ny detaljplaneprocess (cirka 100 000 kr) för att kunna behålla hyresgästen, samtidigt som ett vitesföreläggande löper parallellt i domstol.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson erkände att han "inte är expert" på detaljplaneprocesser och lyssnade, utan att kunna ge besked om att påskynda eller kompensera processen.	Delvis / villkorat
L	David Lidvall och Göran Silverling diskuterade juridiska detaljer och efterlyste pragmatism, men presenterade ingen egen lösning för att synkronisera de två parallella processerna.	Delvis / villkorat
C	Jonas Jeger var djupt insatt, bad om att få detaljerna skickade till sig för uppföljning, och konstaterade att partiet som opposition har "noll insyn" i handläggningen men lovade driva frågan om kontinuitet och förutsägbarhet.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Malin Karlsson konstaterade utifrån egen research att en fullständig ny detaljplan sannolikt inte krävs – en enklare planändring där kommunen och fastighetsägaren är överens borde räcka – och menade att kommunen borde stå för kostnaden eftersom felet uppstod hos kommunen.	Konkret / lösningsorienterat
KD	Fredrik Sjöholm konstaterade att förändringen borde kunna gå snabbt och enkelt, och att ett annat "tänk" behövs uppifrån i den politiska ledningen, men gav inget konkret åtagande.	Delvis / villkorat
M	Frågan kommenterades inte i sak av M:s representant, utan att föreslå en egen väg framåt.	Vagt / obesvarat
MP	Kajsa Andersson instämde att förändringen inte borde kräva ett så omfattande arbete och efterlyste pragmatism i handläggningen, men lade inte fram en egen lösning.	Delvis / villkorat

Fråga 10: Slöseri med allmänna medel – domstolsprocessen kring detaljplanen

Frågan gäller om det är rimligt att kommunen och KUAB tvingas driva en kostsam domstolsprocess (mark- och miljödomstolen, eventuellt vidare till mark- och miljööverdomstolen) i stället för att lösa frågan i dialog.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson konstaterade att processen "inte är gratis" men presenterade inget förslag för att undvika kostnaden.	Delvis / villkorat
L	Diskussionen var teknisk (vem som betalar, vilken instans som är nästa), utan ett eget förslag till alternativ lösning.	Delvis / villkorat
C	Jonas Jeger var kritiskt till att den styrande majoriteten "väljer att inte göra något" och efterlyste en kulturförändring där kommunen tar ansvar för sina egna handläggningsmissar innan de blir domstolsprocesser.	Delvis / villkorat
SD	Malin Karlsson menade rakt att kommunen borde stå för kostnaden eftersom felet uppstod i kommunens egen hantering, och kopplade det till sitt aktiva arbete med interpellationer för ökad transparens.	Konkret / lösningsorienterat
KD	Kristdemokraterna instämde att förfarandet är orimligt men lade inte fram ett konkret alternativ.	Delvis / villkorat
M	Tommy Jonsson förklarade tekniskt hur kommunen är skyldig att hantera inkomna anmälningar formellt, utan att ta ställning till om kostnaden är rimlig eller kan undvikas.	Delvis / villkorat
MP	Kajsa Andersson menade att en väl fungerande dialog före beslut vore bättre än efterföljande domstolsprocesser, men utan konkret förslag till hur just detta ärende bör hanteras.	Delvis / villkorat

Fråga 11: Trygghetspunkt i Stavsjö

Kommunen har hittills bara planerat trygghetspunkter (för kris och höjd beredskap) i orter med egen skola, vilket utesluter Stavsjö trots att orten ligger strategiskt vid E4 och framtida järnväg.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson var väl påläst om bakgrunden (informationsträff i november 2024, kommunens samarbete med Vuxenskolan) och föreslog konkret att en studiecirkel om beredskapsnav skulle kunna vara en genväg till en framtida trygghetspunkt.	Konkret / lösningsorienterat
L	David Lidvall (med bakgrund inom försvaret) gav en djupgående analys av varför skolor valts som kriterium (rådighet över lokaler) och av Vrenas modell, och stödde att Stavsjö borde ingå baserat på logistiskt läge.	Konkret / lösningsorienterat
C	Jonas Jeger kopplade samman frågan med gymnastiksals-/lokalfrågan och hänvisade till hur andra orter (Vrena, Sättersta) själva tagit initiativ via Vuxenskolans beredskapsnav.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Malin Karlsson ifrågasatte kriteriet att bara skolorter prioriteras och menade att det är "baklänges" – och att kommunen inte agerar ärligt genom att marknadsföra en strategi som i praktiken inte omfattar alla orter.	Delvis / villkorat
KD	Maud Wachtmeister blev själv förvånad över att inte heller hennes egen hemort (med skola) fått en trygghetspunkt, och lovade "ta det med sig", men presenterade ingen tidsplan.	Delvis / villkorat
M	Frågan berördes inte substantiellt i den del av samtalet som spelades in.	Vagt / obesvarat

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
MP	Kajsa Andersson ifrågasatte konstruktivt varför just skolfunktionen ska vara avgörande snarare än logistiska/geografiska behov, och lyfte fram civilsamhällets (fixargruppens) betydelse som en resurs kommunen borde lära av.	Konkret / lösningsorienterat

Fråga 12: Service i periferin och skolan i Ålberga

Ålberga skola (årskurs F–3) har litet elevunderlag och saknar enligt uppgift skolsköterska, skolbibliotekarie, slöjdlärare och behörig idrottslärare. Frågan gäller om skolan finns kvar efter nästa mandatperiod och hur kommunen ska säkra likvärdig utbildning i periferin.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson gav den mest utförliga policygenomgången: pekade på kommunens struktursättning för landsbygdsskolor, satsningen "Generation Pep" för rörelse i skolan, och en uttalad hållning om fortsatt stöd – men var samtidigt ärlig om att en demografisk "brytpunkt" kan tvinga fram förändringar.	Konkret / lösningsorienterat
L	David Lidvall och Jessica Johansson var tydligt för landsbygdsskolor i grunden och föreslog konkreta lösningar för lärarbrist (kringresande slöjd-/ämneslärare, återinförd vikariepool), men var ärliga om att man inte kan lova att alla små skolor blir kvar för evigt.	Konkret / lösningsorienterat
C	Centerpartiet gav de mest konkreta löftena: höjd elevpeng för alla skolor som en uttalad "röd linje", krav på en rektor per skola (med hänvisning till friskolornas modell) och fullt utbyggd elevhälsa i alla skolor.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Sverigedemokraterna presenterade en konkret rikspolitisk lösning: statligt "bryggstöd" till nedläggningshotade landsbygdsskolor, samt förslag om att omfördela biståndsmedel för skolbyggen utomlands till svenska landsbygdsskolor. Partiet vill också behålla hela mellanstadiet lokalt.	Konkret / lösningsorienterat
KD	Maud Wachtmeister och Fredrik Sjöholm var tydliga med att landsbygdsskolor ska finnas kvar så länge det finns elevunderlag, stödde en högre skolpeng för landsbygdsskolor på grund av högre driftskostnader per elev, men efterlyste också en "smärtgräns".	Konkret / lösningsorienterat
M	Frågan berördes kortfattat utan en tydlig egen skolpolitisk linje för Ålberga specifikt.	Vagt / obesvarat
MP	Kajsa Andersson var tydlig: "utifrån hur det ser ut idag" skulle Miljöpartiet inte ställa sig bakom en nedläggning, men var ärlig om att ingen kan lova något för all framtid. Partiet betonade starkt att elevhälsa inte får ses som en extrakostnad.	Konkret / lösningsorienterat

Fråga 13: Nyköping som (o)fungerande tätort – pendling mot Norrköping

Kollektivtrafiken gör det i praktiken möjligt att bo i Stavsjö och arbeta i Norrköping, men inte i Nyköping (sista bussen hem går 12.20). Frågan gäller kommunens ansvar för denna obalans.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson föreslog att ett medborgarförslag med tillräckligt stöd skulle kunna sätta frågan på bordet, och var öppen för att kommunen tar upp dialog med Sörmlandstrafiken.	Delvis / villkorat
L	Ingen tydlig egen lösning presenterades utöver ett konstaterande av situationens orimlighet.	Vagt / obesvarat
C	Frågan berördes endast kort i det avsnitt som lästs, utan ett tydligt eget förslag.	Delvis / villkorat
SD	Malin Karlsson driver aktivt en motion om utökad anropsstyrd flextrafik, medvetet formulerad med citat ur Socialdemokraternas egen regionbudget för att göra den svår att avslå oavsett vem som styr regionen efter valet – ett konkret och strategiskt tillvägagångssätt.	Konkret / lösningsorienterat
KD	Maud Wachtmeister konstaterade att frågan i huvudsak ligger på regionnivå, men stödde idén om anropsstyrd trafik som lösning.	Delvis / villkorat
M	Tommy Jonsson redogjorde tekniskt för hur kommunen kan påverka Trafikverkets och regionens prioriteringar via årliga listor, vilket visar sakkunskap men inget nytt konkret förslag för just denna sträcka.	Delvis / villkorat
MP	Miljöpartiet instämde i problembilden men presenterade ingen egen konkret lösning för just pendlingsfrågan.	Delvis / villkorat

Fråga 14: Kommunal tillhörighet – hör Stavsjö/Ålberga hemma i Nyköping?

Med tanke på den starka kulturella och praktiska kopplingen till Norrköping ställdes frågan rakt: vill partiet att Stavsjö och Ålberga ska stanna kvar i Nyköpings kommun, och vad krävs för att motivera det?

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson svarade tydligt ja och lyfte fram behovet av bättre marknadsföring av kommunens landsbygd, men kopplade inte samman detta med konkreta service-förbättringar.	Delvis / villkorat
L	David Lidvall svarade "vi behåller alla skattebetalare" och menade att frågan i grunden handlar om att förbättra kommunens service, inte om att ändra kommungränser.	Delvis / villkorat
C	Jonas Jeger svarade ja, men var ärlig om att missnöjet är utbrett i flera av kommunens ytterorter (bland annat Västerljung, Tystberga, Lästringe) och att kommunen behöver bli genomgående bättre på att finnas till för alla orter.	Delvis / villkorat
SD	Sverigedemokraterna svarade ett tydligt och odelat ja.	Delvis / villkorat
KD	Kristdemokraterna svarade ja och berömde uttryckligen KUAB:s insatser för att vända ortens utveckling.	Delvis / villkorat
M	Tommy Jonsson bekräftade kort att kommunen vill ha kvar orten och dess skattebetalare.	Delvis / villkorat
MP	Kajsa Andersson gav det mest nyanserade svaret: hon menade att frågan i sig är problematisk om den bara ställs för att kommunens service brister, och att	Konkret / lösningsorienterat

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
	lösningen i så fall är att åtgärda servicen – inte att svaret på tillhörighetsfrågan i sig är det viktiga.	

Fråga 15: Stenkrossen/depån vid Korsbäcken (Ostlänken)

Kommunen godkände i juni 2026 – på tjänstemannadelegation och utan att höra grannarna – ett bygglov för en depå för två miljoner ton sprängsten från Ostlänkens tunnelbygge. Ärendet har fått inhibition av länsstyrelsen efter överklagande. Frågan gäller trafiksäkerhet (tung trafik genom byn, obehagligt övergångsställe för skolbarn), miljörisker (grundvatten, Natura 2000-området Vretaån) och den bristande processen.

Parti	Sammanfattning av svaret	Bedömning
S	Marcus Pehrsson kände inte till ärendet sedan tidigare utan reagerade först i intervjun, och beskrev det som ett första steg att ställa frågan till kommunens miljö- och samhällsbyggnadsnämnd via en kollega i nämnden.	Delvis / villkorat
L	David Lidvall och Jessica Johansson bidrog konstruktivt med ett konkret förslag: dela upp den obehagliga busshållplatsen i två separata hållplatser (en på vardera sidan vägen) för att undvika att barn behöver korsa vägen med tung trafik, samtidigt som man var pragmatisk om att Ostlänken i sig kommer att byggas oavsett.	Konkret / lösningsorienterat
C	Jonas Jeger var starkt kritisk till att ärendet aldrig bereddes i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden trots att det gäller miljöfarlig verksamhet, och åtog sig att driva frågan om varför den ordinarie beredningsgången inte följdes. Kommunens egen, sedan tidigare detaljplanerade industritomt vid Stavsjö Väster – som skulle undvika genomfart genom samhället helt – lyftes fram under samtalet av KUAB.	Konkret / lösningsorienterat
SD	Malin Karlsson och Tom Zetterström var starkt kritiska till att grannarna inte informerats, stödde uttryckligen samma alternativa industritomt, och skickade omedelbart vidare ärendet till partiets riksdagsledamot i trafikutskottet (Thomas Morell) för uppföljning.	Konkret / lösningsorienterat
KD	Maud Wachtmeister blev synligt överraskad – hon sitter själv i den kommunala styrgruppen för Ostlänken men kände inte till ärendet – och lovade omedelbar uppföljning. Fredrik Sjöholm stödde den alternativa industritomten som lösning.	Konkret / lösningsorienterat
M	Tommy Jonsson visade stor sakkunskap om ärendet, stödde den alternativa placeringen på industrimark och åtog sig att driva frågorna om busshållplats, hastighet och alternativ lokalisering vidare i sina roller (bland annat i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden).	Konkret / lösningsorienterat
MP	Kajsa Andersson, som yrkesmässigt arbetar med miljölagstiftning och miljöbedömningar, gav den mest sakkunniga analysen: bekräftade att ärendet borde ha hanterats med samråd och miljökonsekvensbeskrivning snarare än enkel anmälan, och bedömde att en formell trafikutredning sannolikt kommer krävas efter länsstyrelsens prövning.	Konkret / lösningsorienterat

Källkritisk not: Observera: den inledande analytiska kommentaren om ett prejudicerande domstolsavgörande (Högsta domstolen 2022, ett kalkbrott på Gotland) uttalades av Gunnar Casserstedt (KUAB) i intervjun med Sverigedemokraterna, inte av SD:s representanter. Uppgiften har här återgetts som bakgrundsfakta, inte som ett SD-citat.

3. Klusteranalys — hur grupperar sig partierna?

Utifrån hur partierna svarat på de femton frågorna framträder tre tydliga kluster:

Kluster 1: Den styrande majoriteten (S, M)

Socialdemokraterna och Moderaterna, som utifrån samtalens tonläge och sakkunskap tycks inneha centrala positioner i den styrande majoriteten, ger genomgående empatiska men mer försiktiga svar. Båda partierna är väl informerade om pågående processer (eftersom de har insyn via nämnderna) men presenterar färre nya, egna lösningsförslag för de problem som redan uppstått under deras styre. S utmärker sig dock positivt med mycket konkreta svar på skol- och föreningsbidragsfrågor, medan M är mest kunnigt och engagerat i just stenkrossfrågan.

Kluster 2: Landsbygdsfokuserade oppositionspartier (C, SD, KD, L)

Centerpartiet, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Liberalerna delar ett gemensamt mönster: samtliga är mer kritiska till kommunens tjänstemannakultur, samtliga stödjer den alternativa placeringen av stenkrossen på befintlig industrimark, och samtliga levererar flest konkreta, egna policyförslag (till exempel Centerpartiets löften om höjd elevpeng och en rektor per skola, Sverigedemokraternas förslag om statligt "bryggstöd" till landsbygdsskolor och en genomtänkt flextrafik-motion, samt Liberalernas konkreta finansieringsmodell för gymnastiksalen och förslag om delad busshållplats vid stenkrossen). Dessa fyra partier är också de som oftast själva initierar konkreta uppföljningar under samtalets gång.

Kluster 3: Miljöpartiet — den sakkunniga särlingen

Miljöpartiets representant Kajsa Andersson sticker ut genom sin professionella sakkunskap inom miljö rätt, vilket ger särskilt djupgående och juridiskt underbyggda svar i stenkrossfrågan. Partiets svar präglas genomgående av ett systemperspektiv (till exempel exemplet med separationen av ägar- och myndighetsroller i en egen nämndreform) snarare än populistiska eller känslomässiga argument. MP ger sällan raa löften, utan resonerar mer öppet kring avvägningar — vilket gör partiets svar sakligt starka men ibland mindre "säljande" i konkreta vallöften.

4. Rangordning efter engagemang och konkretion

Nedanstående rangordning bygger på en enkel poängsättning av de bedömningar som redovisas fråga för fråga i avsnitt 2 (grönt = 2 poäng, gult = 1 poäng, rött = 0 poäng, av maximalt 30 poäng över femton frågor). Rangordningen är ett hjälpmedel för överblick — läsaren uppmanas att själv bilda sig en uppfattning utifrån de fullständiga svaren i tabellerna ovan.

Plac.	Parti	Poäng (av 30)	Grön / Gul / Röd
1	Centerpartiet (C)	25	10 / 5 / 0
2	Sverigedemokraterna (SD)	23	8 / 7 / 0
3	Liberalerna (L)	21	7 / 7 / 1
4	Miljöpartiet (MP)	20	5 / 10 / 0
5	Socialdemokraterna (S)	19	5 / 9 / 1
6	Kristdemokraterna (KD)	18	3 / 12 / 0
7	Moderaterna (M)	11	1 / 9 / 5

Kommentar: Centerpartiet och Sverigedemokraterna toppar rangordningen tack vare ett stort antal konkreta, egna förslag och tydliga policylöften. Liberalerna och Kristdemokraterna följer tätt efter med flera konkreta enskilda lösningar. Miljöpartiet placerar sig i mitten trots hög sakkunskap, eftersom partiets svar oftare är analytiska och nyanserade än handlingsinriktade i traditionell mening. Moderaterna och Socialdemokraterna, som bär det största ansvaret för nuvarande beslut i egenskap av (utifrån samtalens tonläge) styrande majoritet, ger flest svar i den gula

kategorin — man känner till och beklagar problemen, men presenterar sällan nya lösningar utöver redan beslutad politik.

5. Sammanfattande bedömningsmatris

Matrisen nedan ger en helhetsöverblick över samtliga bedömningar i rapporten (G = grön/konkret, Y = gul/villkorat, R = röd/vagt).

Fråga	S	L	C	SD	KD	M	MP
1. Det centrala ödehuset (f.d. Stavsjö Vårdshus) och torget	Y	G	G	G	Y	Y	Y
2. Hälsofarlig verksamhet och bristande tillsyn (obehörig livsmedelsbutik)	Y	G	G	G	Y	Y	Y
3. Asbest på "Värsatomten" bakom vårdshuset	G	Y	G	Y	Y	R	Y
4. Tintomaras rastplats – toaletter borttagna av Trafikverket	Y	Y	Y	G	G	Y	Y
5. Vändplan/rondell och slitage av tung trafik (långtradare)	G	G	G	Y	Y	Y	Y
6. VA-taxan – höjd avgift för fastigheter utanför tätorten	R	Y	G	Y	Y	Y	Y
7. Förskolans gymnastiksal – indragen uppvärmning	G	G	Y	Y	Y	R	Y
8. Näringsliv och dubbelmoral – kommunen som ägare kontra myndighet	Y	Y	G	Y	Y	Y	G
9. Detaljplanen och lärarbostaden – "kommunen som näringslivets fiende"	Y	Y	G	G	Y	R	Y
10. Slöseri med allmänna medel – domstolsprocessen kring detaljplanen	Y	Y	Y	G	Y	Y	Y
11. Trygghetspunkt i Stavsjö	G	G	G	Y	Y	R	G
12. Service i periferin och skolan i Ålberga	G	G	G	G	G	R	G
13. Nyköping som (o)fungerande tätort – pendling mot Norrköping	Y	R	Y	G	Y	Y	Y
14. Kommunal tillhörighet – hör Stavsjö/Ålberga hemma i Nyköping?	Y	Y	Y	Y	Y	Y	G
15. Stenkrossen/depån vid Korsbäcken (Ostlänken)	Y	G	G	G	G	G	G

6. Slutsatser

För boende i Stavsjö och Ålberga som ska rösta den 13 september 2026 pekar denna kartläggning på några övergripande slutsatser:

- Ingen av de sju partierna motsätter sig i sak att de lyfta problemen är allvarliga — skillnaden ligger i handlingskraft och konkretion, inte i grundläggande sympati för Stavsjö och Ålberga.
- Centerpartiet, Sverigedemokraterna och Liberalerna har genom hela materialet levererat flest egna, konkreta förslag och åtaganden, och samtliga fyra oppositionspartier (inklusive Kristdemokraterna) stödjer den alternativa placeringen av stenkrossen på befintlig industrimark i stället för genom samhället.
- Skolfrågan (Ålberga skola) är den fråga där flest partier ger tydliga, substantiella svar — samtliga utom Moderaterna presenterar en tydlig egen linje, även om ingen kan lova att skolan finns kvar i all evighet.
- VA-taxan är den fråga där flest partier — inklusive det styrande Socialdemokraterna — ger vaga eller obesvarade svar, trots att frågan engagerat starkt under flera år.
- Stenkrossfrågan vid Korsbäcken är ny för säsongen men har ändå fått genomarbetade svar från sex av sju partier redan under sommaren — endast Socialdemokraterna uppgav att man fick kännedom om ärendet först under intervjun.
- Miljöpartiets fackkunskap inom miljörett ger särskilt värdefulla, sakliga perspektiv på just stenkrossfrågan, oavsett var man i övrigt står politiskt.

Kiladalens Utveckling AB (svb) tar inte ställning för något enskilt parti. Syftet med rapporten är att ge väljarna i Stavsjö och Ålberga ett så konkret underlag som möjligt för att själva väga partiernas svar mot sina egna prioriteringar.

7. Källförteckning och metod

Rapporten bygger på följande primärkällor:

- Ljudinspelat samtal med Marcus Pehrsson (S) och Rauni Ringberg (S), 2026-08-10, transkriberat.
- Ljudinspelat samtal med Jessica Johansson (L) och David Lidvall (L), 2026-08-10, transkriberat.
- Ljudinspelat samtal med Jonas Jeger (C) och Torbjörn Ohlsson (C), 2026-08-10, transkriberat.
- Ljudinspelat samtal med Malin Karlsson (SD) och Tom Zetterström (SD), 2026-08-17, transkriberat.
- Ljudinspelat samtal med Maud Wachtmeister (KD) och Fredrik Sjöholm (KD), 2026-08-31, transkriberat.
- Ljudinspelat samtal med Tommy Jonsson (M), 2026-08-31, transkriberat (Ahmad Eid, M, var förhindrad att delta).
- Ljudinspelat samtal med Kajsa Andersson (MP), 2026-08-31, transkriberat.
- Frågeunderlag "Vad vill du som politisk ledare göra för de boende och näringslivet i Stavsjö och Ålberga med omnejd?", Kiladalens Utveckling AB (svb), 2026-06-16.

Denna rapport är sammanställd med AI-stöd (Claude, Anthropic) för transkribering, strukturering och analys av intervjumaterialet. Samtliga sakuppgifter är hämtade direkt ur de listade primärkällorna.